

Leder: Mod et nyt paradigme?

Den nylig afholdte IFHP studenterkonkurrence om byernes fremtid, som udførligt behandles i dette nummer af ARKITEKTEN (se side 29), lover på mange punkter godt for fremtiden. Der er visioner at spore hos de delta-gende arkitektspirer – fra planer for forbedringer af slumbyer i Brasilien til mere vidtløftige prospekter for post-apokalyptiske byer på verdenshavene. Det er virkelig opløftende at konstatere, at hovedparten af projekterne beskæftiger sig med spørgsmål om social og ressourcemæssig bæredygtighed. Visionerne viser, at de kommende arkitekter har lyst til at engagere sig i verden uden for de privilegerede studiemiljøer, at uddannelsesinstitutionerne tør følge med og forholde sig aktivt til det omgivende samfund i stedet for at isolere sig i elitær formalisme. Det er også opmuntrende, at konkurrencen om byernes fremtid tiltrak stor international bevågenhed. 194 arkitektstuderende fra 35 forskellige lande deltog, og der var præmier til tyske, malaysiske, mexicanske, svenske, græske, brasilianske, engelske, amerikanske og såmænd også hædrende omtale til to danske projekter.

Jeg var til prisoverrækkelsen, og det var utrolig smittende at se begejstringen hos de præmierede teams! Men jeg kunne ikke lade være med at tænke på, hvorfor de to danske arkitektskoler ikke var med helt fremme. Hvorfor er bæredygtighedsspørgsmålet ikke langt bedre profileret på KA og AAA? Danmark havde (i det mindste indtil 2001) førerrollen inden for udviklingen af bæredygtige teknologier, og det danske erhvervsliv er trods den reducerede statslige opbakning stadig ret langt fremme på området. Der er masser af opgaver for de tegnestuer, der har ekspertisen, og der er rigtig god grund til at antage, at denne efterspørgsel vil stige dramatisk inden for en ganske kort årrække. Det er imidlertid, som om de to skoler ikke helt ved, hvordan de skal gribe sagen an. Der gøres fremskridt, jovist – og, ja, skolerne har afdelinger, institutter og flere enkeltpersoner, som kæmper bravt for sagen. Det er dog ikke specielt synligt udefra.

En del af forklaringen er selvfølgelig, at der er så mange andre vigtige ting, de studerende skal igennem på de få år, de er på skolerne; at en del af udfordringen er teknologisk og kræver en specialviden, som de almene praksisuddannelser ikke har mulighed for at dykke ned i; og at spørgsmålet om, hvad bæredygtig udvikling egentlig betyder for arkitektur og planlægning, langt fra er besvaret. Det er faktisk ikke altid muligt at se på en bygning, om den er bæredygtigt optimeret, og så er det fristende at gøre bæredygtighed til et spørgsmål om gode hensigtserklæringer. Jeg tror bare, at 'sustainability', som det hedder ude i verden, er det nye paradigme, som arkitektfaget i al hemmelighed har ønsket sig, siden modernismens tro på en rationel funktionalitet afgik ved døden.

Bæredygtighed er for mig at se det nye etiske og teknologiske legitimitetsgrundlag, som kommer til at gennemsyre arkitektur og planlægning et godt stykke ind i fremtiden. Vi mangler blot at formulere udfordringen i arkitektoniske manifeste. Her har skolerne heldigvis en central rolle at spille. Tegnestuerne henter meget af deres konkurrence(arbejds)kraft blandt de helt nyuddannede, fordi studietiden trods alt er det sted, hvor visionerne og eksperimenter starter. Men skolerne skal gøre det langt mere attraktivt at studere bæredygtig arkitektur og byudvikling. De skal engagere de bedste forskere og undervisere på området nu! De skal sige ja tak til samarbejder med tegnestuer og kommuner, som arbejder med emnet – og så skal staten forpligte sig til at støtte de initiativer, der kommer.

Det er i skrivende stund ikke sikkert, om Connie Hedegaard fortsætter som miljøminister, og endnu ikke afgjort, hvorvidt det gamle ministerium skal have nye og udvidede beføjelser. Men uanset hvem der kommer til at side med nøglen, så må man virkelig håbe, at den nye VK-regering gør alvor af sine valgløfter og opprioriterer sin indsats på miljøområdet. Jeg håber, at den nye miljøminister i samarbejde med Kulturministeriet, der styrer arkitektskolerne, vil tage kontakt til de af landets tegnestuer, som har ambitioner på miljøområdet – så de sammen med arkitektskolerne kan gøre noget drastisk, for at sætte anderledes skub i udviklingen af bæredygtig arkitektur og planlægning. Der findes heldigvis visionære bygherrer, som tør tage ansvar, men markedet kan ikke løfte opgaven alene, der er brug for en massiv statslig opbakning. Vi har brug for langt flere forskningsprojekter, forsøgsbyggerier og konkrete byggeudstillinger, som kan være med til at give faget et forspring på miljøområdet.

Boris Broman Jensen

Detalje fra „Re-Meshing an Ecogenerative Vision for North Philadelphia“ af Jacob Dugopolski.